

PREDSLOV

Medzinárodný deň Dunaja oslavujeme od 2004 každoročne 29. júna. Tento sviatok podporuje Medzinárodná komisia na ochranu rieky Dunaj (ICPDR) aj Európska únia. Cieľom dňa je oslava čistej a bezpečnej rieky a pripomenutie si významu ochrany Dunaja ako prírodného zdroja.

V tento sviatočný deň sa organizujú rôzne podujatia pre verejnosť, špeciálne sa pripravuje bohatý program pre deti a mládež. Sviatok Medzinárodného dňa Dunaja je významným dňom aj pre Slovenský hydrometeorologický ústav, pre jeho pracovníkov, pre propagáciu jeho činností. Európska vodná magistrála Dunaj je symbolom integrácie Európy a tradičnej spolupráce podunajských štátov na poli hospodárstva, obchodu, vedy, kultúry, športu a samozrejme v oblasti životného prostredia. Na Slovensku, ktorým preteká iba v dĺžke 172 km, patrí do povodia Dunaja až 96 % plochy a túto plochu tvoria povodia jeho slovenských prítokov Moravy, Váhu s Nitrou, Hronu, Ipľa a zbernej oblasti Tisy, so slovenskou časťou povodí Slanej, Bodvy, Hornádu a Bodrogu.

Slovenský hydrometeorologický ústav prostredníctvom **štátnej hydrologickej služby** a v súčinnosti **so štátnou meteorologickou službou** vykonáva operatívny monitoring hydrologických a meteorologických prvkov, na základe ktorého vydáva hydrologické predpovede a výstrahy ako neoddeliteľnú súčasť zabezpečenia územia pred povodňami a inými prírodnými nebezpečnými javmi.

V oblasti vody SHMÚ ďalej vykonáva sledovanie a hodnotenie stavu povrchových a podzemných vôd, bilancovanie ich množstva a kvality, a hodnotí a analyzuje ich krátkodobé a dlhodobé zmeny. Kontinuálne sleduje hydrologické procesy a umožňuje spoznávať ich zákonitosti.

Pre rozhodovací proces štátnej vodnej správy SHMÚ vedie Súhrnnú evidenciu o vodách, Národný register znečisťovania, zabezpečuje údaje o kvantite a kvalite vodných tokov a podzemných vôd a o ich využívaní

Systematické monitorovanie a hodnotenie klimatického systému, ktorého voda je neoddeliteľnou súčasťou, je súčasťou ochrany a udržateľného využívania vodných zdrojov Slovenskej republiky. Systematickým monitorovaním stavu vôd a ovzdušia štát získava presné informácie o kapacite a režime vodných zdrojov, ich vývoji, a tak môže identifikovať a hodnotiť dôsledky umelých zásahov do režimu vodných zdrojov. V konečnom dôsledku štát teda pozná limity, po prekročení ktorých dochádza k zhoršovaniu vodných zdrojov a narušovaniu životného prostredia.

Okrem monitorovania stavu vôd a ovzdušia na našom ústave, na základe poverenia Medzinárodnej komisie na ochranu Dunaja, sústreďujeme aj údaje o kvalite vôd z celého povodia Dunaja, spravujeme databázu týchto údajov a pravidelne pripravujeme ročenku o stave vôd nielen zo siete odberných miest na toku Dunaj, a to od jeho prameňa v Nemecku až po jeho ústie v Čiernom mori, ale aj z jeho významných prítokov. Zároveň sa v rámci medzinárodnej spolupráce zúčastňujeme na úlohách, ktorých cieľom je najmä ochrana a racionálne využívanie vodných zdrojov v povodí Dunaja.

Súčasná Európa vyjadřila svoj záujem o ochranu vodných zdrojov v Rámcovej smernici o vode, v Povodňovej smernici a ďalších smerniciach rady. Kľúčovou ideou Rámcovej smernice o vode je dosiahnuť dobrý stav vôd, a to integrovanou ochranu vôd a dosiahnuť jednotný prístup štátov EÚ pre zabezpečenie dostatku kvalitných pitných vôd. Povodňovou smernicou chce rada Európy zabezpečiť v čo najväčšej miere ochranu pred povodňami a eliminovať následné škody v čo najväčšej miere.

V tomto roku sa už nachádzame v 2. cykle prípravy Plánov manažmentu všetkých povodí členských štátov Európskej únie a v 1. cykle prípravy Plánov manažmentu hodnotenia povodňových rizík. Slovenský hydrometeorologický ústav sa veľmi aktívne zúčastňuje v týchto procesoch. Ide o to, aby sa environmentálne ciele, teda dobrý stav vôd, stanovili takým spôsobom, aby sa ich dosiahnutie **dalo sledovať a kontrolovať**.

Dobre definované a aj systematicky vykonávané monitorovacie programy totiž **vždy predstavovali**, a v budúcnosti **budú** predstavovať reprezentatívny a objektívny zdroj informácií na popis nielen súčasného stavu životného prostredia, ale aj na odhad jeho možných zmien v budúcnosti.

V týchto dňoch si možno viac ako inokedy pripomíname význam vody pre človeka a spoločnosť, pretože dnes už o potrebe ochrany vody a o racionálnom spoločnom využívaní Dunaja nikto nepochybuje. Aj pracovníci Slovenského hydrometeorologického ústavu sa pripájajú k miliónom ľudí v krajinách povodia Dunaja k oslavám Medzinárodného dňa Dunaja.

Ing. Jana Poórová, PhD.,
riaditeľka úseku Hydrologická služba
Slovenský hydrometeorologický ústav

FOREWORD

Danube day, which we celebrate every year, on the 29th of June, since 2004, is an important day for the Slovak Hydrometeorological Institute, for its staff, for the promotion of its activities.

The Danube River is a river, which currently represents symbol of European integration and cooperation of the Danubian States in the field of traditional economy, trade, science, culture, sports and, of course, in the field of the environment. The main course of Danube River, runs through the Slovak Republic only in the length of 172 km. Danube river basin represents 96% of the territory of Slovakia and this territory includes the river basins of the Danube tributaries, Morava, Váh, Hron and Ipel', which flow into Danube in the Slovak territory and the catchment area of the Tisza river which flows into Danube River in the territory of Hungary, represented by the Slovak parts of river basins of Slaná, Bodva, Hornád and Bodrog.

The Slovak Hydrometeorological Institute through The State Hydrological Service and The State Meteorological Service carries out operational monitoring of hydrological and meteorological elements, on the base of their results issues the hydrological and meteorological forecasts and alerts as an integral and key part of flood and other dangerous phenomena protection.

In the field of water issue, SHMI provides monitoring and evaluation of the status of surface water and groundwater, water balance and water accounts of their quantity and quality and evaluate and asses their short and long term changes. SHMI provides the continuous and permanent monitoring of hydrological processes and its results support the knowledge of their attributes, regularity and other characteristics.

SHMI is responsible for the national registers on water, for The Aggregate Water Evidence and for the National Register on pollution and provides data on the quantity and quality of surface water and groundwater, on utilization of water for water management decision-making process.

Systematic monitoring and evaluation of the climate system, of which the water is an integral part, is part of the protection and sustainable usage of all water resources of the Slovak Republic. Systematic monitoring of the status of water and climate represents the source of exact information on the capacity and regime of water resources, their trends, and to identify and evaluate the impacts of artificial effects on regime of water resources. This is the way to know the limits of water resources and environment above which the deterioration of their status or the environmental disturbance are occurred.

In addition to SHMI provided monitoring of the status of water and climate, on the basis of the mandate of the International Commission for the protection of the Danube River, SHMI collect data and administrate database on the quality of the water for the whole Danube River Basin and regularly issue The Yearbook "The Water Quality in the Danube River Basin". The main goal of our provided international cooperation is water protection and its rational and effective usage.

The interest of EU in the protection of water resources in The Water Framework Directive, The Flood Directive and other relevant directives has been expressed. Integrated water protection and a uniform approach of the member states of EU as the key ideas of The Water Framework Directive, are a necessary way to achieve good water status and to ensure the sufficient high-quality drinking water. The Flood Directive is the manner to achieve the most effective flood protection to decrease damages caused by floods. This year we are attached to the 2nd cycle of preparation of Water Management Plans and to the 1st cycle of preparation of the Flood Risk Management Plans for all river basins of member states. The Slovak Hydrometeorological Institute is very actively participating in these processes. Very important issue in that process is to set of such evaluation criteria to describe the achievement of the environmental objectives which can be monitored and controlled on the basis of the results of the monitoring programmes and at the same time to help to eliminate the possible damages caused by the floods by issuing quality hydrological forecasts and alerts. Well defined and systematic provision of monitoring programmes have presented and in the future will present the most representative and the most objective source of information for description of the past and present status of environment and for the estimation of its future possible changes

During the Danube day, more than ever, we can call up to the importance of water for human and society because today everybody is convinced of necessity of common and integrated protection and rational and effective use of the Danube River.

The Slovak Hydrometeorological Institute joins the millions of people in the Danube river basin countries to celebrate the International the Danube day.

Ing. Jana Poórová, PhD.